

Frans Hals Museum

Geadviseerd subsidiebedrag: **€ 250.000**

Gevraagd subsidiebedrag: € 250.000

Over de instelling

Stichting Frans Hals Museum (hierna: Frans Hals Museum) is een regionaal museum, gevestigd in Haarlem. Sinds 2018, na een samengaan met De Hallen Haarlem, programmeert het museum op twee locaties: Hof en Hal. De collectie van de instelling bestaat uit zeventiende-eeuwse kunst uit Haarlem en actuele kunst uit de twintigste en eenentwintigste eeuw. Het museum stelt zich ten doel om een zo breed mogelijk publiek te laten kennismaken met de bloei en vernieuwing van de schilderkunst in de 'Hollandse Gouden Eeuw' en met ontwikkelingen in de eigentijdse beeldende kunst. Zij wil nieuwe en alternatieve perspectieven bieden op kunst, en het publiek stimuleren anders te kijken en meer te zien.

Het Frans Hals Museum is penvoerder van een gezamenlijke aanvraag met het Amsterdam Museum, gevestigd in Amsterdam. Het algemene doel van de twee instellingen is de productie van (groeps)portretten, geïnspireerd op de zeventiende-eeuwse collecties. Op deze manier willen zij nieuwe publieksgroepen aan zich verbinden, en nieuwe verhalen en perspectieven in de musea brengen en delen met bestaande publieksgroepen.

Subsidieadvies

Het Frans Hals Museum vraagt als penvoerder subsidie aan als instelling met als kernactiviteit het beheer en behoud van een gemeentelijke collectie cultureel erfgoed van nationaal of internationaal belang. Het museum vraagt subsidie voor het uitvoeren van publieksactiviteiten die verband houden met de collectie en een aanvulling vormen op de activiteiten waarvoor de gemeente Haarlem subsidie verstrekt. Het museum is voorgedragen door de Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Holland, waar de instelling haar standplaats heeft. Het Frans Hals Museum voldoet aan de eisen die de Regeling stelt met betrekking tot artikel 3.26.

De Raad voor Cultuur adviseert Stichting Frans Hals Museum een subsidiebedrag te verlenen van € 250.000.

De raad vindt het Frans Hals Museum toonaangevend en het voorliggende plan vernieuwend. Met het programma 'Gezichten van Noord-Holland' gaan het Frans Hals Museum en het Amsterdam Museum actief op zoek naar nieuwe publieksgroepen die zij mede-eigenaar maken van het project. De raad is te spreken over de inzet van *artists in residence* en de te vormen onderzoeksgroep die de impact van het programma gaat meten.

De instelling kent een kwetsbare exploitatie. De gemeente Haarlem en het museum onderzoeken scenario's die moeten leiden tot een gezonde bedrijfsvoering. De instelling doet voldoende inspanningen in het kader van de Fair Practice Code, De Governance Code Cultuur en de Code Diversiteit en Inclusie.

Beoordeling

Artistieke/inhoudelijke kwaliteit van de kernactiviteiten

De raad vindt het Frans Hals Museum een toonaangevend museum met een uitzonderlijke collectie. Het profiel sluit goed aan op de missie, visie en programmering, en het activiteitenplan is gedegen opgesteld. De instelling legt in tentoonstellingen en collectieopstellingen dwarsverbanden tussen oude, moderne en hedendaagse kunst. De komende periode werkt zij in het kader van de BIS samen met het Amsterdam Museum in het programma 'Gezichten van Noord-Holland'.

In 'Gezichten van Noord-Holland' focussen de musea op publieksparticipatie en cocreatie, waarbij portretten uit de zeventiende eeuw aan selfies worden gekoppeld. De instellingen vullen de bestaande collecties portretten aan met verhalen en gezichten van de inwoners van Noord-Holland, die deze zelf of onder begeleiding van een kunstenaar vervaardigen. Met de portretten willen zij gemeenschappen een gezicht geven, die minder zichtbaar zijn in de gevestigde musea. Een belangrijk uitgangspunt is het ervaren en actief zelf beelden maken. 'Gezichten van Noord-Holland' wordt afgesloten met een dubbeltentoonstelling in beide musea, een werkconferentie en een praktisch handboek voor musea voor het samenwerken met gemeenschappen.

De musea hebben drie concrete sporen uitgewerkt om de inwoners van Noord-Holland te bereiken. Het eerste spoor is intensieve samenwerking met twee nader te bepalen regionale musea die via een *open call* worden benaderd. De uitgekozen regionale musea nodigen een hen onbekende gemeenschap uit, om samen met het museum en een *artist in residence* een transhistorische tentoonstelling te maken. In 2021 gaat het Frans Hals Museum op deze manier samenwerken met een gemeenschap uit de Haarlemse wijk Schalkwijk. In de volgende jaren worden daar nieuwe gemeenschappen aan toegevoegd. Een tweede spoor is het aanbieden van een online cursus portretfotografie. Het derde spoor is een mobiel fotohokje, waarin mensen een (groeps)foto kunnen maken. Het fotohokje wordt geplaatst in verschillende culturele instellingen in de provincie. De raad is zeer te spreken over het participatieve karakter van de drie sporen, waarbij de collectie het vertrekpunt vormt en wordt verruimd door de toevoeging van nieuwe en meer diverse beelden.

De samenwerking tussen de instellingen is overtuigend en de plannen zijn origineel en goed doordacht. Het is mooi dat er een verbinding tot stand komt tussen het transhistorisch cureren van het Frans Hals Museum en de uitgebreide ervaring van het Amsterdam Museum op het gebied van cocreatie. Ten slotte is de raad ook positief over de te vormen onderzoeksgroep met de Universiteit van Amsterdam en de Universiteit Leiden, die het project kritisch analyseert en de impact ervan meet.

Voor de komende jaren stellen de musea een *community manager* voor 'Gezichten van Noord-Holland' aan. Deze manager wordt gekoppeld aan Gonca Yalciner, de projectleider van 'Vrouwen van Nieuw West'. *Artists in residence* worden geselecteerd op hun ervaring met participatief werken. De raad heeft vertrouwen in de aanpak en de borging van kennis en ervaring, en is benieuwd naar de kunstenaars die worden gevraagd.

Vernieuwing

In 2018 traden het Frans Hals Museum en De Hallen Haarlem symbolisch in het huwelijk. Zij transformeerden naar één museum op twee locaties, met een nieuwe huisstijl, nieuwe communicatiestrategie, vernieuwd educatief aanbod en een nieuwe programmering.

Met 'Gezichten van Noord-Holland' wordt een nieuwe samenwerking gestart en worden met een nieuw programma actief nieuwe publieksgroepen aangesproken. Dit juicht de raad toe. De manier waarop het Frans Hals Museum en het Amsterdam Museum de eigen historische collectie en die van lokale musea in Noord-Holland in dialoog brengen met hedendaagse portretten, die door de deelnemende gemeenschappen en kunstenaars zijn gemaakt, is verrassend. De raad is benieuwd naar de manier waarop de dialoog vorm krijgt.

Eerlijke beloning en gezonde bedrijfsvoering

Het Frans Hals Museum is transparant over de vergoedingen. Medewerkers van het museum worden gehonoreerd volgens de cao Gemeenten. In 2020 verkent het museum of een overstap kan worden gemaakt naar de Museum cao. Aanleiding hiervoor is onder andere de noodzaak om te kunnen werken met een cao die aansluit bij de specifieke werking en daarbij behorende functieomschrijvingen van een museum. De instelling werkt alleen met vaste contracten. Voor de honorering van kunstenaars volgt de instelling de richtlijn kunstenaarshonoraria. Leden van de raad van toezicht ontvangen voor hun werkzaamheden geen vergoeding.

Tussen 2017 en 2018 zijn de totale inkomsten van het Frans Hals Museum flink gedaald: met iets meer dan 13 procent. De bijdragen uit private middelen en overige inkomsten namen sterk af in deze periode. De publieksinkomsten stegen wel. De begroting voor de komende periode is

realistisch en het museum besteedt voldoende aandacht aan mogelijke risico's en strategieën bij tegenvallende inkomsten. De instelling kent een kwetsbare exploitatie: volgens het museum is dat voornamelijk het gevolg van opeenvolgende bezuinigingen op gemeentelijke subsidies, gebrek aan indexering en oplopende loonkosten. Eind januari 2020 besloot de gemeenteraad van Haarlem een eenmalige subsidie te verstrekken van 350.000 euro ter dekking van het exploitatietekort, en 50.000 euro als bijdrage voor de overgang naar de Museum cao. In het voorjaar 2020 werken gemeente en museum aan toekomstscenario's om voor de komende jaren tot een structurele oplossing van de financiële vraagstukken te komen. Het gekozen scenario moet leiden tot een gezonde bedrijfsvoering. De raad vertrouwt erop dat het museum en de gemeente in goed overleg tot een oplossing komen.

De programmabegroting 'Gezichten van Noord-Holland' is volgens de raad goed ingevuld. Uit de begroting blijkt dat een projectleider, community-manager, junior onderzoeker en publieksmedewerker worden aangesteld. De raad heeft er vertrouwen in dat met de invulling van deze functies een evenwichtig team ontstaat.

Bevordering van educatie en participatie (inclusief publieksbenadering)

Het educatieve programma van het Frans Hals Museum heeft als motto 'anders kijken, meer zien'. Het onderwijsaanbod bevat onder andere introductiefilms voor in de klas, workshops en een alternatief museum voor 8 tot 13-jarigen. 'Gezichten van Noord-Holland' gaat uit van participatie. De middelen en activiteiten die worden ingezet, worden met name ontwikkeld voor niet-schoolgebonden groepen en gemeenschappen.

Onderwijsinstellingen kunnen instappen in het project, bijvoorbeeld via de online cursus (groeps)portretfotografie. De kennis die het Frans Hals Museum en het Amsterdam Museum opdoen met het project, gebruiken zij ook in hun reguliere educatieve projecten.

De afgelopen jaren bereikte het Frans Hals Museum gemiddeld 140.000 bezoekers per jaar. Om nieuwe doelgroepen te bereiken werkt het museum onder andere samen met een zorginstelling voor rondleidingen voor minder mobiele senioren. Volgens de raad heeft 'Gezichten van Noord-Holland' grote potentie om nieuw publiek nieuwsgierig te maken naar het Frans Hals Museum en het Amsterdam Museum. De musea gaan actief op zoek naar gemeenschappen die zij mede-eigenaar kunnen maken van het project. De raad moedigt het bouwen van duurzame relaties met deze gemeenschappen aan, zodat het contact en de uitwisseling ook na afloop van het project beklijven.

Geografische spreiding

Het Frans Hals Museum is een belangrijke speler in het Nederlandse museumlandschap. Het museum onderhoudt veel samenwerkingsverbanden op regionaal, nationaal en internationaal niveau, en speelt een actieve rol in het internationale kunstdiscours.

Het Frans Hals Museum en het Amsterdam Museum maken deel uit van de Metropoolregio Amsterdam. De raad is positief over de manier waarop zij met 'Gezichten van Noord-Holland' andere musea in de provincie betrekken bij het programma. Met behulp van een *open call* worden regionale musea benaderd. Hoe de spreiding er uiteindelijk uit ziet, is afhankelijk van de keuze: de musea hebben een voorkeur voor musea uit een middelgrote stad met een stadscollectie.

De spreiding in de provincie en het aantal deelnemende locaties worden vergroot met het mobiele fotohokje. Organisaties in Noord-Holland kunnen het fotohokje reserveren en laten plaatsen op hun locatie. De raad vindt dit een toegankelijke manier om te komen tot regionale samenwerking en participatie.

Toepassing Fair Practice Code

Het Frans Hals Museum onderschrijft de Fair Practice Code. De instelling omschrijft de werkdruk in het museum als hoog, ondanks de mogelijkheden om overwerk te compenseren. Dit heeft onder meer te maken met de prestatie-eisen die op gespannen voet staan met de beperkte middelen. De instelling heeft duidelijk voor ogen waar zij de komende periode aan wil werken. Om verzuim te voorkomen wil zij inzetten op betere monitoring en verdere implementatie van een verzuimbeleid. Ook is zij voornemens het scholingsbudget te verhogen. De raad vindt dit heldere voornemens. Onduidelijk is welke rol de instelling speelt in de sociale dialoog over eerlijke beloning. De raad ziet graag dat deze rol uitgewerkt wordt.

Toepassing Governance Code Cultuur

Het Frans Hals Museum onderschrijft de Governance Code Cultuur. Het museum is een stichting met een raad-van-toezichtmodel. Het bestuurlijke proces is in handen van de directeur. Het museum heeft ook een raad van advies, bestaande uit vakgenoten en vertegenwoordigers uit andere sectoren. Deze adviseert de bestuurder en de raad van toezicht over beleid, de positie van het museum en strategische vraagstukken. Een belangrijk verbeterpunt is de diversiteit van de raad van toezicht en de medewerkers (zie 'Toepassing Code Diversiteit en Inclusie').

Toepassing Code Diversiteit en Inclusie

Ook de Code Diversiteit en Inclusie onderschrijft het Frans Hals Museum. Het museum is aangesloten bij 'Musea bekennen kleur', een

samenwerkingsverband van diverse Nederlandse musea om diversiteit en inclusie te verankeren in het DNA. De raad juicht dit toe en is benieuwd naar de concrete projecten die elk van de deelnemende musea gaat initiëren.

In de huidige tentoonstellingsprogrammering en het aankoopbeleid van moderne en hedendaagse kunst besteedt de instelling consequent aandacht aan de genderbalans. Zij vindt de raad van toezicht en het personeelsbestand nog geen afspiegeling van de maatschappij. In de raad van toezicht wil zij in 2024 ten minste één lid met een niet-westerse of cultureel gemengde achtergrond. Ook in het personeelsbestand ziet het museum kansen voor meer diversiteit. Bij komende vacatures zal zij daar in de werving en selectie extra aandacht aan besteden. De raad is benieuwd naar de overige stappen die de instelling de komende jaren gaat zetten.